

MOJ DOM

Glasilo Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani.

Izhaja 8 krat letno. - Uredništvo in upravljanje je v Salendrovi ulici šte. 6. - Telefon šte. 4283.
Tiska tiskarna Makso Hrovatin v Ljubljani. - Odgovorni urednik Ivan Frelih.

Štev. 3.

Ljubljana, 10. maja 1938

Leto XVIII.

Nove cerkvene doklade

Pokrajinska zveza društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani je izročila prevzvišenemu gospodu dr. Rožmanu Gregoriju, ljubljanskemu škofu v Ljubljani glede zakonjenih cerkvenih doklad sledčo spomenico:

V smislu čl. 27 finančnega zakona za leto 1938-39 imajo škofije kakor tudi župnije za katoličane pravico do pobiranja posebne doklade na direktne davke, in sicer župnije do 10% v lastnem delokrogu. Za škofijske doklade kakor tudi župnije nad 10%, pa je treba posebnega odobrenja finančnega ministrstva v sporazumu s pravosodnim ministrom.

Ker bi se utegnili o teh novih dokladah razpravljati in sklepati že na prihodnji konferenci katoliških škofov, se obračamo na prevzvišenega gospoda škofa z vdano prošnjo, da bi se blagovolil zavzeti za to, da bi se v dravski banovini navedene doklade ne pobirale.

Svojo prošnjo utemeljujemo s tem, da je dravska banovina med vsemi drugimi banovinami najtežje obremenjena z dokladi in če bi se uvedli sedaj še škofijska in župnijska doklada, bi to pomenilo težko novo obdavčitev, katero bi naši davkoplačevalci zelo težko prenesli.

Naša banovinska splošna doklada na direktne davke znaša 55%, vrhu tega še nova šolska doklada, razen v avtonomnih mestih 35% in v večini občinah še zdravstvena doklada 5%. Tako, da večina davkoplačevalcev plača v dravski banovini skupaj 95% banovinskih doklad. Vrhu tega so še okrajne cestne doklade, ki znašajo večinoma okrog 20% in pa visoke občinske doklade, katere se pobirajo od 50 do 100% v nekaterih občinah še več.

V drugih banovinah znašajo banovinske doklade večinoma le okrog 15 do 20%, šolske doklade okrog 15%, nekatere banovine pa ne pobirajo niti šolske doklade, ker jim država iz povečanega poslovnega davka in skupnih banovinskih trošarin nakazuje tako visoke prispevke, da se večina banovinskih stroškov krije s temi državnimi prispevki.

Na povečanem poslovnem davku plača Slovenija nad 30 milijonov, a od tega vrne država samo Din 2.900.000.—. Na skupnih banovinskih trošarinah plača dravska banovina nad 20 milijonov, od katerih pa dobi banovina samo Din 5.700.000.—. Za tekoče leto je ta prispevek povišan na Din 9.500.000.—. Če bi dala država iz navedenih banovinskih trošarin in poslovnega davka vsaj polovico, kar se plača v Sloveniji, bi se lahko banovinske doklade v dravski banovini primerno znižale. Da se doseže večje prispevke od države za našo banovino, bo treba napeti vse moči po merodajnih faktorjih, da bo dala naši banovini država večjo dotacijo.

V Ljubljani znašajo vse doklade na direktne davke 125%, v večini drugih občinah pa še mnogo več, a v Zagrebu so vse doklade skupaj samo 75%. V Beogradu pa znašajo vse doklade skupaj samo 20%.

Zlasti v tekočem letu bi bilo nemogoče nalagati kake nove doklade, ker kaže povsod najslabša letina in bi bili vsi davkoplačevalci s temi dokladi preveč obremenjeni. Ker že sedaj mnogo hišnih posestnikov ne more več vzdrževati svojih hiš zaradi nizkih najemnin in izpadkov pri neplačanih najemninah, bi bili nekateri celo primorani najemnino primerno zvišati, kar pa v sedanjem času nikakor ne moremo priporočati.

V svrhu kritja stroškov za cerkvene namene, bi se dalo morebiti urediti na drug način. Na primer, da se vrne cerkvenim upravam verski zaklad in druge posebne davščine, s katerimi bi ne bili prizadeti samo plačevalci direktnih davkov, temveč tudi oni župljani - bogatini, ki bi

sedaj ne plačali nobenih prispevkov, pa imajo naloženo gotovino v denarnih zavodih.

Prevzvišenega gospoda škofa vdano prosimo, da se blagovolil ozirati na izredne težke davčne obremenitve v naši dravski banovini in da na škofovski konferenci, če bi prišlo do te razprave, se zavzeti, da se vsaj za enkrat ne vpeljejo za rimsko-katoličane navedene cerkvene doklade.

Obenem smo naprosili društvo hišnih posestnikov v Mariboru, da v enakem smislu napravi pri mariborskemu gospodu škofu dr. Ivanu Tomažiču, kar je društvo tudi napravilo.

Obrnili smo se tudi na Glavno Zvezo društev hišnih in zemljiških posestnikov kraljevine Jugoslavije v Zagrebu, da tozadevno intervenira pri predsedniku škofijskih konferenc zagrebškemu nadškofu g. dr. Al. Stepinacu, kar se je izvršilo, kakor nam je sporočila Glavna Zveza.

Upamo, da bodo vsi posestniki, tudi nepotrebni kritiki, odobraval to našo akcijo.

Nekatera nova določila v finančnem zakonu za leto 1938/39.

§ 18.

1. Na državna zemljišča in zgradbe se neposredni davki za l. 1938. ne predpišejo.

2. Davčna olajšava za zemljarino, določena za davčno leto 1936. v § 48. zakona o proračunskih dvanajstinah za mesece avgust 1935. — marec 1936., velja tudi za davčno leto 1938.

3. Osnovni davek na dohodek od zemljišč za l. 1938. znaša 10% katastrskega čistega dohodka.

4. Kot izredni prispevek za proračunsko leto 1938./39. plačajo zavezanci uslužbenskega davka 1% svojih prejemkov, zvezanih uslužbenskemu davku, izvzemši ponavljajoče se prejemke iz tistega službenega razmerja, ki ni osnovano na mesečni plači z odpovednim rokom. Izjemoma se ta izredni prispevek ne pobira od hišnega služabništva, orožnikov, graničarjev, podčastnikov in upokojencev, ki so jim urejene pokojnine po določbah zakonov, ki so veljali pred uveljavitvijo zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih z dne 31. julija 1923., zakona o državnem prometnem osebju z dne 28. oktobra 1923. in zakona o ustroju vojske in mornarice z dne 9. avgusta 1923.

5. Predposlednji odstavek pod II. člena 37. zakona o neposrednih davkih se črta.

Da je bila ta določba puščena v zakonu še po spremembi, izdani v § 9. zakona z dne 26. decembra 1932. o naknadnih in izrednih kreditih k proračunu državnih razhodkov in dohodkov za leto 1932./33. (Službene novine št. 300/CXII z dne 26. decembra 1932.), je treba razumeti tako, da je

bila obdržana samo, da bi rabila za rešitev morda še ne obravnavanih predmetov po prejšnjih zakonskih določbah iz časa pred izdajo omenjene spremembe, in je potemtakem davek tudi za takšne zgradbe po tej spremembi pravilno odmerjen, pa se že izterjani davek ne vrne.

§ 56 b

5. Tar. post. 26. zakona o taksah se spreminja in se razširja na vso kraljevino s temle novim besedilom:

»Za izvensodne poravnave se plača taksa:

a) če se predmet poravnave ne dá oceniti Din 20.—;

b) če se prenese s poravnavo lastninska pravica ali posest kake nepremičnine z ene stranke na drugo, se plača na listino taksa po tar. post. 12., črki c), pravni posel o poravnavi pa je zavezan taksi iz tar. post. 12., črke b). tega zakona;

c) v vseh ostalih primerih se plača 1% od vrednosti, na katero se je poravnava sklenila.«

29. Vse stalne takse po zakonu o sodnih taksah, dokler se izrečno z zakonom ne spremenijo ali ne ukinejo, se zvišujejo za 50%. Za vloge v pravnih sredstvih zoper odločbe sodišč prve stopnje in ničnostne pritožbe zoper odločbe borznih razsodišč se plača mesto dosedanje štirikratne takse trikratna taksa. Za pravna sredstva zoper odločbe, izdane na drugi stopnji se plača mesto dosedanje desetkratne sedemkratna taksa. In za revizijske odgovore mesto dosedanje petkratne takse štirikratna taksa.

§ 25.

Minister za finance se pooblašča, da sme odobriti kljub določbi odstavka 2. člena 19. uredbe o izvajanju javnih del št. 30.271 z dne 22. novembra 1934. na predlog posameznih banovin: da se plačuje na ozemlju dotične banovine banovinska trošarina na vino in žganje, ko se dajeja v promet in potrošijo; da jo plača, kdor vino ali žganje od proizvajalca kupi ali po kateri koli drugi osnovi (darilo, ujem, posodba itd.) dobi; da ne plačujejo vinski proizvajalci banovinske trošarine na vino, ki ga uporabljajo za hišno potrebo, in sicer za vsakega odraslega rodbinskega člana in služinčad po 100 l vina na leto, če znaša število rodbinskih članov s služinčadjo vred do 8 članov, če pa je število članov večje, za vsakega nadaljnjega člana po 50 l na leto; da ne plačujejo proizvajalci žganja trošarine na žganje za hišno potrebo, in sicer do 5 rodbinskih članov in služinčadi, starejših od 18 let, 25 hektolitrskih stopenj alkohola, nad 5 članov pa 50 hektolitrskih stopenj alkohola na leto; da ne plačujejo tisti, ki proizvajajo vino ali žganje iz surovin, dobljenih z lastnega zemljišča, če se ne bavijo s trgovino ali s točenjem alkoholnih pijač, banovinske trošarine na vino ali žganje, proizvedeno za hišno potrebo.

§ 27.

1. Rimskokatoliška duhovska oblastva imajo pravico razpisati doklado na neposredni davek, ki ga plačujejo rimskokatoliški obdaščenci v državi, po škofijah in župnijah v smislu cerkvene organizacije, vsako za svoje potrebe, in sicer po župnijah v lastnem področju za doklado do 10% na neposredni drž. davek (brez dopolnilnega davka in brez posebnega davčnega dodatka), če ne morejo pokrivati svoje razhodke v tej višini iz drugih razpoložljivih sredstev. Za župnijsko doklado nad 10% na državni neposredni davek kakor tudi za škofijsko doklado vobče je potrebna odobritev ministra za finance sporazumno z ministrom za pravosodje.

Cerkvene doklade pobirajo organi državne uprave hkrati in povsem po predpisih za državne davščine in jih izročajo v trimesečnih obrokih pristojnemu verskemu organu, ki je to doklado predpisal.

2. Za uradna dejanja rimskokatoliških cerkvenih oblastev v hierarhičnem in samoupravnem področju se plačuje samo tista taksa, ki jo predpiše predsedništvo škofovskih konferenc s posebnim pravilnikom, ki ga odobri minister za pravosodje z ministrom za finance. Ta taksa se pobira v korist rimskokatoliške cerkve.

§ 53.

Ministrski svet se pooblašča, da izda na predlog ministra za zgradbe te uredbe z zakonsko močjo:

1. uredbo o državnih in banovinskih cestnih skladih za oskrbovanje cest s sodobnim cestiščem, gradnjo novih državnih cest in dovršitev še ne dovršenih oddelkov državnih in banovinskih cest;

2. uredbo o melioracijskem skladu za izvedbo hidrotehničnih del za zboljšanje zemljišč in obrambo od poplav kakor tudi za uravnavo vodnih tokov in preskrbo z vodo.

S temi določbami se določijo tudi dohodki teh skladov.

§ 86.

Ministrski svet se pooblašča, da sme na sporazumni predlog ministra za socialno politiko in ljudsko zdravje in ministra za finance z uredbo z zakonsko močjo ustanoviti pri Državni hipotekarni banki ljudski zdravstveni sklad kraljevine Jugoslavije, ki služi za zidanje, ureditev in zalaganje bolnic, zdravilišč, kopališč in vseh ostalih zdravstvenih naprav kakor tudi za higiensko asanacijo vasi.

V ta sklad se stekajo sredstva narodnega sanitetnega sklada kraljevine Srbije in vsi dosednji dohodki in odplačila sklada za asanacijo vasi.

Določbe zakona o narodnem sanitetnem skladu kraljevine Srbije in zakona o podpori za asanacijo vasi, ki se tičejo dohodkov in njih porazdelitve, prenehajo veljati, ko stopi ta uredba v veljavo.

Z uredbo se predpišejo namen sklada, druga sredstva sklada in način njih zbiranja in uporabljanja in sploh ustroj in področje sklada.

§ 101.

Ministrski svet se pooblašča, da sme radi uvedbe ljudskih samouprav in radi dekoncentracije in decentralizacije državne uprave in njene uprostitve in izenačitve na predlog pristojnega resornega ministra in ministra za notranje posle po soglasnosti ministra za finance z uredbami z zakonsko močjo postopoma prenesti na bane oziroma na upravnika mesta Beograda del poslov iz pristojnosti vrhovne državne uprave.

Krediti za te prenesene posle se v tem proračunskem letu odpirajo banom oziroma upravniku mesta Beograda; prihodnje proračunsko leto pa se morajo postaviti ti krediti na ustrezno mesto.

§ 102.

Ministrski svet se pooblašča, da sme radi uprostitve administracije izdati uredbo z zakonsko močjo, s katero se prenaša rešitev posameznih predmetov iz pristojnosti ministrskega sveta na resorne ministre in od resornih ministrov na načelnike oziroma na šefe odsekov, tako v ministrstvih kakor tudi v podrejenih napravah.

§ 103.

Ministrski svet se pooblašča, da sme radi izvedbe programa velikih javnih del, amelioracij, postavljanja javnih zgradb in kmetijskih naprav kakor tudi zadostitve potrebam državne obrambe skleniti na domačem trgu dolgoročno posojilo do zneska 4.000.000.000 dinarjev s 6% bresti na leto.

Iz kredita za nameravane amelioracije zemljišč se dá ministrstvu za socialno politiko in ljudsko zdravje na razpolago do 10% za izvedbo vseh higiensko-asanacijskih del v kraljevini.

Ministrski svet se pooblašča, da sme v zavarovanje službe tega posojila uvesti bodisi državno doklado, ki bi se pobirala odstotno po višini davčne osnove, bodisi poseben prispevek, ki bi se določil pavšalno glede na višino skupnega davčnega predpisa, vendar tako, da bi ne v prvem ne v drugem primeru skupni znesek predpisane doklade ali prispevka, povečan za 10% kot kritje neizterljivega dela predpisa, ne smel presegati vsoto, potrebno za službo posojila v tistem letu, za katero se odmerja.

Minister za finance določi vsako leto v proračunu dohodkov znesek, ki ga je treba

pobirati kot doklado ali prispevek, ko se predhodno ugotovi, ali in v kateri meri se služba posojila za dotično leto lahko krije iz ostalih rednih državnih dohodkov.

Uporabo tega posojila nadzirajo poleg pristojnih državnih organov tudi glavna kontrola in finančna odbora narodnega predstavništva.

§ 104.

Minister za finance se pooblašča, da sme po odobritvi ministrskega sveta zato, da bi se domači zavarovanci in vlagatelji kar najčvrsteje in najpopolneje zavarovali, kakor tudi da bi se ustvarili kar najzdravejši pogoji za povzdigo in razvoj splošne gospodarske delavnosti v državi, predpisati uredbo z zakonsko močjo o zbiranju poslovnih rezerv in rezervnih skladov pri zavarovalnih podjetjih, napravah socialnega zavarovanja, denarnih zavodih, združnih organizacijah, industrijskih in drugih podjetjih delniške oblike kakor tudi o delnem nalaganju teh rezerv in rezervnih skladov v državne vrednostne papirje.

§ 116.

1. Minister za finance se pooblašča, da uredi po odobritvi ministrskega sveta z uredbo z zakonsko močjo, v katerih primerih in mejah sme oblastvo, ki odobruje proračune občin in mestnih občin, predlagane dohodke in razhodke povečati, zmanjšati ali črtati.

2. Proračune mestnih občin in občin za prejšnja leta do vštete leta 1935., ki niso bili odobreni od pristojnih oblastev, sme naknadno odobriti minister za finance po soglasnosti ministra za notranje posle in na povoljno mnenje bana.

3. Posojila mestnih občin in občin, sklenjena do leta 1937., ki pa ob času sklenitve niso bila odobrena od pristojnih oblastev, sme naknadno odobriti minister za finance sporazumno z ministrom za notranje posle in na povoljno mnenje bana.

4. Občine, ki so pobirale po 1. januarju 1930. gostaščino (najemniški vinar), bodisi na zgradbe z davčnimi olajšavami bodisi na zgradbe brez davčnih olajšav, niso dolžne, pobrane zneske vrniti; odmerjene, a še ne izterjane zneske pa smejo izterjati.

Določba drugega odstavka točke 4. § 108. finančnega zakona za leto 1936-37 je razumeti tako, da se nanaša odobritev za pobiranje gostaščine tako na zgradbe z davčno olajšavo kakor tudi na zgradbe brez davčne olajšave.

5. V krajih, kjer so nameščene meščanske in ljudske šole v državnih, ne pa v občinskih zgradbah, so šolske občine dolžne popravljati in vzdrževati te zgradbe iz svojih sredstev, če ne plačujejo državi nikažne najemnine.

6. Vzdrževanje ljudskih šol v smislu §§ 22. in 23. zakona o ljudskih šolah obremenja v proračunskem letu 1936-37 občinski proračun dotične občine.

Redni občni zbor Prvega društva hišnih posestnikov v Ljubljani

Dne 5. aprila t. l. se je vršil v »beli dvorani« hotelu »Union« 39. redni občni zbor Prvega društva hišnih posestnikov v Ljubljani. Zborovanje je vodil predsednik g. Ivan Frelih. O društvenem delovanju je poročal tajnik g. V. Klarman, ki je omenil, da obstoji društvo že 39 let in šteje 1615 članov. Pristopilo jih je 82 novih članov, večinoma posestniki novih hiš. Pri tej priložnosti omenja, da naš zaslužni predsednik predseduje našemu društvu že preko 20 let in da je odbor našega društva priredil dne 20. decembra 1937 v znak priznanja 20-letnega predsedništva intimno slavnost v ožjem krogu društvenega odbora. Pravi, da je naša društvena dolžnost, da se tudi v imenu občnega zbora oziroma vseh čla-

nov na tem mestu prav iskreno zahvaljuje mo za njegovo veliko, dolgoletno požrtvovalnost in uspešno delo, z željo, da bi vodil krmilo našega društva še nadalje v korist naše posesti. Živijo! (Živahno odobravanje in ploskanje.)

Društvo je imelo v preteklem letu 14 odborovih sej, na katerih so se obravnavale razne pereče društvene, občinske, davčne, proračunske in stanovanjske zadeve. Naša organizacija je potom Glavne zveze stavila predlog na finančno ministrstvo, da se za leto 1938 vložijo davčne prijave, kar nam je uspelo.

Glavna skupščina Glavne zveze v Zagrebu je predložila na merodajno mesto resolucijo, ki obsega 20 točk. Vsi naši

predlogi so bili na tej glavni skupščini sprejeti. Med drugim smo zahtevali znižanje obresti za hipotekna posojila, kakor tudi stopnjo zgradarine.

Razne odboro ve deputacije so se podale k banski, občinski in k drugim oblastem glede raznih intervencij in prošelj v korist hišne posesti. Sledile so intervencije tudi pri naših gg. poslancih, senatorjih in ministrih v važnih zadevah v Beogradu. Društvo je rešilo 201 vlogo, Pokrajinska zveza pa 217 vlog, tedaj skupaj 418 vlog. Pokrajinska zveza ima v dravski banovini 20 društev hišnih posestnikov.

Poslovanje v društveni pisarni je zelo živahno, posebno osebni promet glede raznih informacij, nasvetov in pojasnil. Izdelujemo tudi razne prošnje za davčne in druge zadeve, sodne odpovedi in to vse brezplačno. Prosimo člane, da se poslužujejo telefona le v najnujnejših primerih, ker se v drugih državah informacije v pisarnah društev hišnih posestnikov sploh ne dajo telefoničnim putem.

Naša organizacija je močna, zato ugotavlja, da je ločitev organizacije v posetnike novih in starih hiš škodljiva, kar čutimo že sedaj ob zvišenih dajatvah, ker samo v slogi je moč! Hišni posetniki imajo skupne interese, zato se moramo združiti in ne slabiti delavnosti društva. Le močna organizacija lahko računa na uspeh, zato konča: »Vsi posetniki pod en krov!«

K temu poročilu je imel predsednik Frelih naslednji daljši govor:

K poročilu g. tajnika si usojam podati nekaj daljših pripomb in pojasnil. Že dejstvo, da je društveni odbor imel v preteklem letu 14 odborovih sej, je dokaz, da je društvo vestno vršilo svoje dolžnosti in se zanimalo za vsak nov pojav glede hišne posesti. Te svoje pripombe bi razdelili na tri glavne dele:

1. Državne, banovinske in občinske davščine in doklade;
2. naše delo v pisarni in
3. potreba enotne skupne organizacije vseh hišnih posestnikov.

Kar se tiče državnih davkov pripominjam, da se nam je posrečilo z dobro utemeljeno spomenico doseči, da smo za leto 1938 vlagali nove davčne prijave za zgradarino, kar je velika važnost z ozirom na padle najemnine. Dasiravno so beogradski hišni posetniki zavzeli nasprotno stališče in so bili proti novim davčnim prijavam, je finančno ministrstvo izdalo uredbu o napravi davčnih prijav za leto 1938, dasiravno je imelo po zakonu še pravico predpis za leto 1936 podaljšati še za leto 1938. V tem pogledu nas je podpirala tudi finančna direkcija v Ljubljani.

Nepričakovano nas je pa iznenadilo, da je finančni minister v finančni zakon za leto 1938-39 vnesel poseben člen, da se v svrhu kritja obresti in amortizacije povišajo vsi državni davki za 10%, ali pa vpelje posebna davščina na direktne davke. Za leto 1938 bo ta povišek plačati za 9 mesecev, tedaj 7 in $\frac{1}{2}$ %, prizadeti pa bodo s tem tudi posetniki novih hiš, ker to ni samoupravna doklada, temveč povišek osnovnega davka, od katerega poviška pa se seveda ne bodo plačevale nobene avtonomne doklade. V svojem ekspezeju je minister financ večkrat zatrjeval, da so državne finance tako ugodne, da ne bo treba povišati nobenih davkov, ali celo vpeljati novih, dasiravno je državni proračun visoko povišan. Ko smo zvedeli za to določilo, smo se takoj brzojavno obrnili na naše poslance, ki so člani finančnega odbora in naprosili tudi Glavno zvezo, da tozadevno intervenira.

S posebnim členom v finančnem zakonu je tudi določena posebna cerkvena doklada in sicer župnijska, ki jo dotična župnija sama lahko sklone in zahteva izterjanje potom davčne uprave in še posebno škofijsko

doklado, katero mora potrditi finančno ministrstvo, ki mora potrditi tudi župnijsko doklado, če znaša več kot 10%. Razen 10% poviška državnega davka, lahko sedaj dobimo še dve cerkveni dokladi, katerih višina je odvisna od potrditve po finančnem ministru. S tem bi se državi davki precej izdatno povišali za vse davkoplačevalce in bomo morali intervenirati, da se pri nas ne vpelje niti cerkvena, niti škofijska doklada. Desedanja zakonito uveljavljena »cerkvena konkurenca« za »opravilo cerkva in župnišč, bo ostala seveda razen cerkvenih doklad še dalje v veljavi.

Nepričakovano je prišlo tudi 50% povišanje vseh sodnih taks, ki so razen taks za odpoved zelo visoke in se bo treba kolikor mogoče izogibati vsaki nesigurni pravdi.

Glede 20 letne davčne olajšave za hišne posestnike iz bivših inkorporiranih občin smo napravili na lastne stroške pritožbo na Upravno sodišče v Celju, ki se je pa postavilo na stališče, da je popolnoma nemogoče na podlagi sedanjih zakonov dovoliti 20 letno davčno olajšavo, da je treba v tem pogledu spremeniti davčni zakon. Enako stališče je zavzelo na našo pritožbo finančno ministrstvo. Ker je tudi mestno poglavarstvo v tem pogledu večkrat interveniralo in prosilo, da bi se prizadejim posestnikom dovolilo 20 letno davčno olajšavo, je g. finančni minister izjavil, da teh olajšav ne morejo podaljšati na 20 let, ker bi s tem kršili zakon, kar pa ni dopustno. Nato smo naprosili narodnega poslanca, da je on tozadevno interpeliral pri g. finančnem ministru, ki je ponovno odklonil zahtevo, da bi v tem pogledu dovolil kako spremembo, ker se je v tem smislu prakticiralo tudi v drugih krajih. Najtežje pri tem je dejstvo, da bi pri dovoljenju 20 letne davčne olajšave prišli do te ugodnosti tudi vsi oni hišni posetniki, ki so že pred več leti jo izgubili, pa bi jo bili sedaj deležni do ostanka 20 let. Iznenadila nas je najnovejša razsodba državnega sveta v Beogradu, v kateri je izrečeno, da hiše, ki so bile zidane pred novim davčnim zakonom, t. j. pred 1. januarjem 1929 plačajo samo 3% zgradarino, medtem ko je državni svet na neko pritožbo iz dravske banovine s svojo sodbo z dne 15. jan. 1936, št. 35.150-35 razsodil, da morajo tudi hiše, zidane pred 1. januarjem 1929 plačati 6% zgradarino, dasiravno dotični odstavek v davčnem zakonu ni primerno popravljen. Upravni sodišči v Celju in tudi v Zagrebu sta poprej sodili tudi v tem smislu, da imajo navedene hiše plačati le 3% zgradarino, ker dotični odstavek ni bil spremenjen; po razsodbi državnega sveta pa je tudi Upravno sodišče v Celju z razsodbo z dne 24. marca 1936, št. F 1041-36 razsodilo po razsodbi državnega sveta, da plačajo tudi hiše pred novim davčnim zakonom 6% zgradarino. Sedaj pa so se pritožili neki lastniki hiš v Beogradu in je Državni svet pod št. 12702, leta 1937 razsodil, da hiše, zidane pred 1. januarjem 1929 plačajo samo 3% zgradarino. Ker je sedaj Državni svet v eni in isti zadevi izdal 2 različni razsodbi, smo se potom državnega poslanca obrnili na finančno ministrstvo z interpelacijo, da je treba sedaj skupne seje Državnega sveta radi teh različnih razsodb, da se bodo mogle davčne uprave pravilno ravnati, ker sicer bi se pripetilo, da bi dotični posetniki imeli stroške; končna ponovna razsodba pa bi bila zopet negotova.

Ker hoče država v svrhu ureditve in naprave novih cest ustanoviti posebni cestni fond, smo zavzeli odločno stališče, da se tak fond ne sme urediti centralistično, temveč po banovinah in smo takratnega ministra za javna dela, g. dr. Kožulja tudi pripravili do tega, da je obljubil, da se bodo dohodki za cestni fond zbirali po banovinah. Kako se namerava sedaj urediti cestni fond, nam še ni natančno znano, vendar je gotovo, da bodo del dohodkov dobile banovine.

Sedaj preidemo na banovinske obremenitve, banovinski proračun in banovinske doklade. Kakor znano, znaša banovinska doklada v Ljubljani 55%. Razen avtonomnih mest pa imajo občine še šolsko doklado, ki je v letu 1936-37 znašala 26%, a za leto 1938-39 pa je določena na celih 35% tako, da v teh občinah znaša banovinska doklada 90, odnosno v kmečkih občinah zdravstvena doklada 95%. Vrh tega imamo v Ljubljani 10% okrajno-cestno doklado, v nekaterih drugih okrajih pa znaša cestna doklada celo do 20%. Ker okrajni cestni odbori, razen v naši dravski banovini, niso ustanovljeni v nobeni drugi banovini, nimajo v drugih banovinah tudi ne cestnih doklad. Na drugi strani pa znašajo banovinske doklade večinoma 10 do 25%. V savski je dosedaj znašala banovinska doklada 25%, letos pa se je mesto kuluka povišala na 35%. Ko je za leto 1938-39 dunavska banovina proračun povišala in za banovino povišala doklado od 10 na 33%, je finančno ministrstvo dovolilo povišanje samo na 20%, medtem ko so v naši banovini gladko dovolili banovinsko doklado s 55% in poleg še visoko šolsko doklado. Ker znašajo v Zagrebu vse doklade 65%, odnosno za prihodnje leto 75%, v Beogradu, Zemun in Pančevu pa samo 20%, se je naše društvo s posebno vlogo obrnilo na Zbornico za TOI dne 18. II. 1938 s prošnjo, da bi zbornica sklicala posvetovanje vseh gospodarskih korporacij, da bi predložila pristojnim ministrstvom kakor tudi vsem našim narodnim poslancem in senatorjem spomenico, s katero bi dokazali, da je naša banovina najtežje, pretežno obremenjena in da bi iz skupnih banovinskih trošarin in iz za banovino povišanega poslovnega davka prejela večji državni delež. Do večjega državnega prispevka iz navedenih dohodkov smo bili tem bolj upravičeni, ker je ljubljanski »Slovenec« prinesel dobro utemeljen uvodni članek »Za pravični delež«. Dasiravno naša banovina plača na povišanem poslovnem davku nad 30 milijonov, na skupnih banovinskih trošarinah pa nad 20 milijonov, prejme naša banovina od skupnih banovinskih trošarin samo 5 milijonov 700 tisoč; od povišanega poslovnega davka pa samo 2.900.000. Tedaj skupno 8.600.000 Din. Če bi država iz navedenih skupnih dohodkov dala naši banovini vsaj polovico, bi se lahko banovinske doklade znižale za 20%, kar bi bilo v korist vsemu prebivalstvu. Znižanje banovinskih doklad je tem bolj potrebno, ker sedaj preti nevarnost, da se bo začela industrija in večje obrti seliti iz naše banovine v kraje, kjer imajo nižje obremenitve, kar je zlasti Beograd z okolico.

Dasiravno smo osebno intervenirali na vse strani pri Trgovski zbornici, da bi se vršila naprošena anketa, vendar je zbornica ni sklicala, zaradi česar ni prišlo do skupne spomenice in intervencije v Beogradu. Tozadevno smo se obrnili na poslance finančnega odbora, a brez uspeha. V prihodnje pa bomo primorani tozadevno akcijo voditi sami po naši Pokrajinski zvezi s pomočjo 20 v njej včlanjenih društev hišnih posestnikov. Neprijetno je ugotoviti, da se gospodarski krogi ne moremo osvoboditi vseh predsodkov in se združiti v skupno obrambo za pravično razdelitev bremen.

Preden podam pripombe k občinskemu proračunu ljubljanskemu za leto 1938-39, bi na kratko še poročal o zelo važni zadevi glede popravila Šentpeterske cerkve v Ljubljani. Ko je bilo v časopisju razglašeno, da se je vpeljala 10% doklada k direktnim davkom za dobo 5 let za popravilo Šentpeterske cerkve, ki bo stalo skoro 2 milijona dinarjev, smo se po večji deputaciji obrnili na g. župnika pri Sv. Petru s prošnjo, da bi izvršil samo neobhodna potrebna popravila pri cerkvi, t. j. fasado, druga večja dela pa bi odložil na poznejši čas.

Ker je bila predvidena popolna prezidava cerkve in smo bili v dvomu, da se ne bo cerkve s prezidavo po objavljenem načrtu estetično pokvarilo, smo na to g. župnika opozarjali in ravnotako prosili, da bi plačilo znižal na nižji znesek in obenem ga razdelil na daljšo dobo let. Gosp. župnik pa je vse naše prošnje in predloge odklonil z odgovorom, da se ne da ničesar več spremeniti. Pripomnili smo tudi, da ni gotovo, da je pravni postopek glede tega pravilno speljan in da se lahko zadeva glede plačila pri upravnem sodišču popolnoma spremeni, s čemur bi izvršeno delo prišlo v nevarnost. Mnogo hišnih posestnikov je vložilo proti temu plačilu pritožbe, ki pa niso bile stvarno utemeljene. Naše društvo pa je vložilo dobro utemeljene razloge, a pritožbe na prvi inštanci še do danes niso rešene, dasiravno smo že večkrat intervenirali. Ni pa naša krivda, če nismo mogli o tem v »Mojem domu« svojim članom poročati. Kot resnična pa se je pokazala naša trditve, da je cerkev po izvršeni preureditvi mnogo pretrpela v estetičnem pogledu.

Sedaj preidemo na občinski proračun za prihodnje leto in občinske davščine v Ljubljani. Ko je bil razgrnjen občinski proračun ljubljanski za leto 1938-39 in smo ga natančno pregledali, smo ugotovili, da so dohodki preizkorno proračunjeni za 2.600.000 dinarjev. Tozadevno smo napravili za našega člana, ki je lastnik nove in stare hiše k proračunu posebno pripombe in prosili, da se avtonomne doklade, kakor občinska doklada k direktnim davkom, primerno zniža.

Tozadevna spomenica oziroma pripombe so bile natisnjene v »Mojem domu« št. 2. Finančni odbor oziroma mestni svet se je o pripombah posvetoval in se prepričal, da bodo dohodki faktično višji kot so pa bili proračunjeni, zato je pa dal v proračun več novih stroškov, kateri niso bili neobhodno potrebni in bi se dali preložiti, na drugi strani pa je znižal nekatere trošarine. Da ne moremo pri občini doseči uspeha, je največja krivda prežalostno dejstvo, da smo razdeljeni na dve strani in če hišni posestniki hočejo doseči res tudi kak uspeh, je naravno, potem morajo vse potrebno podvzeti, da bomo zopet združeni v eni organizaciji.

V prihodnje bomo napravili vse mogoče korake in doprinesli dokaze, da se vodarina po najemnini sedaj pobira samo še v Ljubljani in v Mariboru, povsod drugod pa so ta neprimerni način plačila vodarine odpravili in se poslužujejo edino pravilnega načina, da se voda plača po porabi. V Zagrebu se plača za 1 kubični meter 1.25 Din, a hišni posestniki v zadnjih letih zahtevajo, da se zniža na 80 para per m³. Da ne moremo v Ljubljani doseči znižanja občinskih doklad in naklad, nam zelo škodujejo previsoke doklade v Mariboru, ker znaša skupna obremenitev okrog 40 %, medtem ko v Ljubljani plačamo 37 % pri višjih najemninah. Zato bomo tudi skušali pridobiti društvo hišnih posestnikov v Mariboru, za primerno znižanje občinskih doklad in naklad v Mariboru, ki so absolutno previsoke. Tudi bo morala občina v prihodnje po svojih zastopnikih izposlovati, da se ne bodo od dneva do dneva občinam nalagale nove agende, ki spadajo v državni delokrog, kakor tudi razni prispevki k državnim ustanovam. V kolikor so državne naprave v svojem delokrogu, se ne more od mestne občine zahtevati, da plača tako visoke vso- te, ki gredo v Ljubljani že okrog 8 milijonov dinarjev.

Za banovinski bednostni fond plača Ljubljana nad 2 milijona dinarjev, a dobi od banovine samo borih 80.000 Din. Če bi občina dobila vsaj en milijon, bi se lahko znižale občinske doklade ali bi ne bilo treba za socialne namene pobirati od hiše do hiše prostovoljne prispevke. Za okrajno

cestno doklado plača Ljubljana okrog 1.600.000 Din, dobi pa samo okrog 700.000 dinarjev.

Zato je bila popolnoma upravičena naša pritožba po članu, da se ne ustanovi ponovna mestna ženska gimnazija, ker je to pretežka obremenitev za občino, na drugi strani pa mora za srednje šole skrbeti država oziroma banovina. Vsi dotični očitki in napadi so bili neupravičeni, ker mi nismo bili nikoli proti srednjim šolam, temveč samo, da v sedanjem času mora skrbeti zanje država in banovina, in nikakor ne mestna občina. (Nadaljevanje sledi.)

Odmerjena podlaga za vodarino, gostaščino in kanalsko pristojbino v Ljubljani in drugih avtonomnih mestih

Ko sedaj mestna občina ljubljanska dostavlja hišnim posestnikom plačilne naloge za leto 1938-39, t. j. za čas od 1. aprila 1938. do 31. marca 1939., je navedena odmerjena podlaga za vodovodno naklado, gostaščino in kanalsko pristojbino, a pri tem ni označeno leto, iz katerega se je vzela odmerjena podlaga. Zato je mnogo hišnih posestnikov, ki so radi tega na nejasnem in mislijo, da se je pri odmeri navedenih občinskih naklad napravila pomota in da so se te doklade odmerile od previsokega zneska. Na te pomisleke smo bili že vnaprej pripravljeni. Nejasnost je nastala zaradi tega, ker za leto 1937. ni bilo vlagati davčnih prijav razen v primerih, če se je najemnina za 25 % znižala oziroma zvišala. Takih primerov pa je bilo v Ljubljani le neznatno število.

Občinski sklep glede pobiranja navedenih občinskih naklad pa se glasi, da se te pobirajo od uradno ugotovljene najemnine za leto 1937. Ker so morale davčne uprave tudi za leto 1937 ugotoviti davčno podlago, če tudi ni bilo davčnih prijav, razen v izjemnih slučajih, se je enostavno predpis za leto 1936. podaljšal tudi za leto 1937., za kar je služila odmerjena podlaga napoved, ki je bila vložena v času od 16. oktobra do 14. novembra 1935. Ugotavljamo, da je s tem precej hišnih posestnikov močno prizadetih, ker so v tem času najemnina znižali, a morajo kljub temu sedaj plačevati vodarino, gostaščino in kanalsko pristojbino od najemnin, ki jih faktično niso prejeli. Toda v tem pogledu se ne da ničesar doseči, ker se bodo najemnina, ki so bile napovedane meseca novembra 1937 za leto 1938 odmerjale šele sedaj in bodo predpisi gotovi morebiti meseca avgusta t. l. Zato je jasno, da najemnina, ki bodo uradno ugotovljene za leto 1938. nikakor ne morejo priti v poštev za odmerno podlago za prepis vodarine, gostaščine in kanalske pristojbine za leto 1938/39, za katero dobo sedaj hišni posestniki prejema plačilne naloge.

Če bi hotela mestna občina navedene doklade odmeriti na tej podlagi, bi jih lahko izvršila šele koncem tega ali pričetkom prihodnjega leta, kar bi pa za mestno občino pomenilo nevzdržne razmere, ker bi poprej ne mogla teh doklad izterjevati, dokler hišni posestniki niso prejeli plačilnih nalogov in dokler bi ti ne postali pravomočni. Mestna občina bi na ta način ostala brez velikih denarnih sredstev in bi ne mogla vršiti svojih dolžnosti. Pa tudi hišni posestniki bi bili preveč prizadeti, ker bi morali vso vodarino, gostaščino in kanalsko pristojbino za vse leto naenkrat plačati, kar bi jim bilo nemogoče, ker bi jih bilo zelo malo v položaju, da so v ta namen denar prihranili. S tem pa še nikakor nismo zagovorniki mestne občine ljubljanske, dasiravno zopet ni izključno, da ne bi kdo tega trdil.

Pa pride hišni posestnik, sestavi primeren račun o prejetih najemninah in zahteva, da napravimo pritožbo na mestno

poglavarstvo radi nepravilne odmerne podlage za vodarino, gostaščino in kanalsko pristojbino. Ko mu natančno pojasnimo, da se v tem oziru ne da ničesar napraviti, da bi bila pritožba brezuspešna, da se na ta način postopa že več desetletij in da tudi v drugih mestih računajo na isti način, pa pride do trditve, da bi pritožbe gotovo imele uspeh, če bi jih vsi hišni posestniki vložili. Ko mu pojasnimo, da bi v tem primeru posestniki plačali samo za koleke, da bi take pritožbe ne imele uspeha, pa se povspne do neverjetne trditve, da ne zastopamo zadosti interesov hišnih posestnikov. Hišni posestniki bodo iz tega sprevideli, s kakšnimi težavami se moramo boriti in če odklanjamo napravo pritožb v tako jasnih primerih, pa pridemo pri takem hišnem posestniku v nevšečnost, ker se ne da prepričati v našem, pravilnem stališču. Uvidevni hišni posestniki bodo v tem spoznali naše težavno delo, a pravilnost našega postopanja, ker se za enkrat ne da ničesar spremeniti in dosežemo spremembo samo takrat, če se bodo odstotki navedenih občinskih naklad znižali.

študenske novice

Tekma sandolinov v Erjavčevi ulici.

Pod tem naslovom napada neki anonimni dopisnik v mariborskem »Večerniku« z dne 15. nov. 1937 št. 260 »Društvo hišnih posestnikov« češ, da se je isto pritožilo na bansko upravo in finančno ministrstvo proti proračunski postavki, kjer je bilo ustavljenih 26.800 Din za nove ceste, da je vsled tega banska uprava črtala potrebne postavke za nove ulice.

To podtikanje je neresnično in se z njim hoče vso mogočo krivdo zvaliti na Društvo hišnih posestnikov. To društvo, ki se drži strogo svojih pravil, ni vložilo nobene pritožbe proti občinskemu proračunu za leto 1937-38, pač pa so to storili plačevalci občinskih doklad, ki so k temu upravičeni in je tudi oblast njihove pritožbe upoštevala.

V pojasnilo prebivalec Erjavčeve ulice pa sporočamo, da so bili že celo leto navožen kupi gramoz ob omenjeni cesti — kar so morda prebivalci že sami opazili — in bi bilo stalo le malo truda in skoraj nič stroškov, pa bi bila cesta za silo urejena, treba bi bilo le malo dobre volje. Razen tega pa ima občina za proračunsko leto 1937-38 v proračunu določen kredit 25.000 dinarjev, ki se ima uporabiti za zaposlitev brezposelnih pri gradnji občinskih cest.

Iz tega je razvidno, kako neupravičeni in zlonamerni so napadi na Društvo hišnih posestnikov. — Društvo hišnih posestnikov v Studencih.

Gostaščina od novih hiš

Po finančnem zakonu za leto 1938-39 se plačuje gostaščina tudi od novih hiš in imajo občine pravico predpisane gostaščine izterjati naknadno od 1. januarja 1930 dalje in ne povrniti že plačane ne glede na rešitve pritožb. Ker bi na podlagi tega zakonitega določila Mestna občina ljubljanska lahko izterjala gostaščino za 1936-37, je Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani interveniralo pri mestnem poglavarstvu, da tako naknadno izterjanje opusti, kar se je obljubilo. Pravilno je bilo nazarje našega društva, ko smo odsvetovali vlagati pritožbe proti gostaščini novih hiš, ker so sedaj postale vse te pritožbe brezpredmetne. Vsi napadi na nas so s tem odbiti. Nikoli ne bomo delali pritožb, če vidimo, da v zakonu niso utemeljeni, pač pa za spremembo zakona, če je neugoden za hišne posestnike.

HIŠNE POSESTNIKE ŠENTPETERSKE ŽUPNIJE V LJUBLJANI

vabimo, da se v važni zadevi nemudoma oglasi v naši društveni pisarni.